

Alterra-onderzoeker ir. Robbert Snep doet promotieonderzoek naar de mogelijkheden om bij de inrichting van bedrijventerreinen meer rekening te houden met ecologische principes. 'Met de juiste keuzes is er winst voor natuur, mensen én economie te behalen.'

Rondom het Alterra-gebouw ligt een ecologische tuin

Kansen voor economie, mens en natuur

Groene bedrijventerreinen

Het onderzoek is georganiseerd in opdracht van het ministerie van VROM, als onderdeel van het onderzoekprogramma 'Vernieuwend Ruimtegebruik' van Habiforum. Onderzoekvoorstellen die voor dit programma werden ingediend, waren voornamelijk gericht op stedelijke vernieuwing. Prof.dr. Paul Opdam van Universiteit Wageningen heeft toen het initiatief genomen om voorstellen in te dienen waarin groene ruimte centraal stond. Een van de goedgekeurde voorstellen richt zich op groene bedrijventerreinen en wordt uitgevoerd door Robbert Snep en collega-onderzoekers.

Meer ruimte voor natuur

Robbert Snep vertelt enthousiast: 'Bedrijventerreinen bieden goede mogelijkheden om

de effectief beschikbare hoeveelheid ruimte voor natuur te vergroten. Op de huidige terreinen is het aantal functies nog zeer beperkt en wordt de aanblik grotendeels bepaald door gebouwen, wegen en parkeerplaatsen. Het aanwezige groen is er alleen maar om mooi te zijn of omdat het in de loop van de tijd op een ongebruikt terrein is ontstaan. Door een slimme inrichting, meer aandacht voor ecologie en een ander groenbeheer is het mogelijk om de natuurwaarde flink op te krikken. Bovendien liggen de terreinen vaak aan de stadsrand en kunnen zodoende een natuurlijke overgang vormen van landelijk groen naar de stedelijke groenstructuur.' Helaas worden de meeste bedrijventerreinen nog niet volgens ecologische principes ingericht. Vooral onbekendheid

met voor- en nadelen, beperkende regelgeving en kostenoverwegingen liggen daaraan ten grondslag. Robbert Snep richt zich met zijn onderzoekproject op het verkennen van de mogelijkheden en toepassingen in de praktijk.

Blanco vel

Inmiddels loopt het onderzoek ruim een jaar. Robbert Snep: 'Vanuit wetenschappelijk oogpunt beginnen we met een blanco vel. We willen een zo breed mogelijk overzicht geven van de potentie van bedrijventerreinen voor natuurontwikkeling. Dus bekijken we niet alleen wat de waarde van een bedrijventerrein kan zijn voor een plant of een dier, maar onderzoeken we ook wat het in de brede context van een ecologisch netwerk betekent, hoe je het dan zou moeten inrichten, wat

het gaat kosten en welke aspecten je wellicht vanuit wetgeving of door menselijke beleving zou kunnen tegenkomen.' Zo blijkt uit het onderzoek dat bedrijven in de Verenigde Staten er trots op zijn om door ecologen gecertificeerd te worden als ze rekening houden met natuur op hun terrein. En heeft de motorfabriek van Ford in Michigan op een fabriekshal een hectare groot groen dak aangelegd. De doorslaggevende reden hiervoor was dat het isolatietechnisch gezien beter is dan een gewoon dak, maar ook de natuur profiteert van dit soort initiatieven; vooral voor de vogels en insecten is het goed.

Inrichtingsvoorwaarden

In Nederland hebben verschillende gemeenten, provincies en investeerders interesse getoond in het onderzoekproject. Samen met hen worden nu de voorwaarden onderzocht waaraan een groen bedrijventerrein moet voldoen. Kun je zo'n terrein bijvoorbeeld wel onderhouden? En hoe staat het met de openbare veiligheid? Naar welk type natuur streef je eigenlijk?

Recreatieschap Spaarnwoude is een van die geïnteresseerden. Bij de ontwikkeling van een bedrijventerrein (Zuiderscheg) in een deel van het recreatiegebied wordt in samenspraak met provincie, gemeente en waterschap een inrichting voorgesteld die kansen voor natuur en recreatie biedt. Robbert Snep vertelt: 'Alterra heeft in een scenariostudie onderzocht hoe je toekomstige economische activiteiten in een bestaand

groen gebied zodanig zou kunnen ontwikkelen dat de natuur daar ook iets aan heeft. Daarbij is nadrukkelijk de landschappelijke context meegenomen, zodat het groen op het toekomstige bedrijventerrein goed aansluit bij de omliggende natuur.'

Ecologische principes

Om een natuurfunctie te kunnen vervullen, moeten bedrijventerreinen volgens bepaalde ecologische principes zijn ingericht. Niet alleen het aanleggen van groenstroken is van belang; ook bijvoorbeeld de architectuur van gebouwen en de wijze van gebruik kunnen bijdragen. Hoever je daarin kunt gaan, verschilt per plek. Natuurlijk zijn ook de wensen en mogelijkheden van eigenaars en gebruikers belangrijk.

In de eerste plaats staat de economie natuurlijk voorop, daar is het immers een bedrijventerrein voor. Het oog wil echter ook wat, vandaar dat op veel bedrijventerreinen gazons en bomenlanen zijn aangelegd. Maar aan 'natuur' wordt tot op de dag van vandaag nog weinig aandacht besteed. Snep: 'En dan komt de vraag voor wie je het doet: de mensen, de natuur of de economie?' In het onderzoek van Robbert Snep gaat het in eerste instantie om ecologische kwaliteit, maar daarbij wordt wel geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met de beleving van de mensen die in het gebied werken. Zo zijn er terreinen waar de hoeveelheid groen heel hoog is, maar waarvan de ecologische kwaliteit heel laag is. Bij de groene

Foto: MICHEL KIKKE

inrichting is niet gedacht aan het type groen dat in de omgeving van nature al voorkomt, waardoor de aansluiting met dat groen ontbreekt. Ook is het beheer van die terreinen niet op het voorkomen van bijzondere plant- en diersoorten afgestemd. Als dezelfde hoeveelheid groen anders was ingericht, ecologisch vriendelijker zou zijn beheerd en er aanvullende maatregelen (nestkasten, faunapassages) voor natuur zouden zijn genomen, dan was hetzelfde bedrijventerrein vermoedelijk veel geschikter voor tal van planten en dieren. Werknemers zouden dan ook van die natuur kunnen genieten. Snep: 'De ecologische tuin rondom het Alterra-gebouw is zo'n plaats waar, op een bedrijventerrein, wél aan natuur gedacht is, met als gevolg dat werknemers vanuit hun raam en tijdens de lunchpauze ijsvogels, visdiepjes en bijzondere dagvlinders kunnen bekijken. ■

Voor meer informatie over dit project kunt u contact opnemen met onderzoeker Robbert Snep: robbert.snep@wur.nl of (0317) 47 79 46.

Ijsvogels tijdens de lunchpauze en kikvorsen tussen het groen